



NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ändring av jaktlagen

1996-97

1995-96

nr 2

FR nr 24

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en ändring av jaktlagen för landskapet Åland. Förslaget innebär att s.k. älgvårdsområden bildas, vilka motsvarar jaktvårdsföreningarnas verksamhetsområden. Landskapsstyrelsen föreslås i fortsättningen bevilja treåriga tillstånd till jakt på älg inom älgvårdsområdet.

Älgvårdsområdet kan i sin helhet vara ett jaktområde eller delas in i flera jaktområden om minst 2000 hektar. Jaktvårdsföreningarna beviljar årligen tillstånd till jakt på älg inom jaktområdena.

Reglerna om jaktledarens ansvar föreslås delvis ändrade i syfte att klargöra ersättarnas ansvar i förhållande till den ordinarie jaktledarens.

Utskottets förslag

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag till ändring av jaktlagen med vissa ändringar. Utskottet föreslår t.ex. att en jaktvårdsförenings styrelse skall ha möjlighet att bevilja en sökande tillstånd att fälla en älg istället för en älgkalv på ett område som uppgår till 500 hektar men inte till 2000 hektar. Vidare föreslår utskottet att landskapsstyrelsen skall ha möjlighet att bevilja tillstånd till jakt på älg på ett område vars areal är över 500 hektar men under 2000 hektar under förutsättning att det inom älgvårdsområdet inte finns något jakträttsområde som uppgår till 2000 hektar. Utskottet föreslår också att en jävsbestämmelse införs i lagen. Dessutom föreslår utskottet vissa ändringar i förtydligande syfte såsom t.ex. att begreppet "jaktområde" skall ändras till "jakträttsområde".

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag decentralisering av beslutsfattandet. Jaktvårdsföreningarnas ansvar för och inflytande över älgvårdsfrågor ökar samtidigt som landskapsstyrelsens övergripande ansvar för älgstammens vård och utveckling kvarstår.

Lagens förenlighet med självstyrelselagens 3 § 2 mom.

Med myndighetsutövning avses ensidig beslutanderätt i förhållande till medborgarna i fråga om förmån, rättighet, skyldighet eller annat därmed jämförbart förhållande. Jakt

på älg får enligt lagen endast bedrivas med tillstånd. Beviljandet av tillstånd till älgjakt måste således anses vara sådan myndighetsutövning som hänförs till den offentliga förvaltning som enligt självstyrelselagens 3 § 2 mom. ankommer på landskapsstyrelsen och de myndigheter som lyder under den.

Enligt framställningens 33a § är landskapsstyrelsen den myndighet som på ansökan av jaktvårdsföreningarna beviljar tillstånd i form av en treårig tillståndskvot. I framställningens 33b § föreslås att jaktledaren för varje enskilt jaktområde årligen skall ansöka hos jaktvårdsföreningens styrelse om tillstånd till jakt på älg och jaktvårdsföreningens styrelse skall bevilja tillståndet inom ramen för den tillståndskvot som landskapsstyrelsen beviljat jaktvårdsföreningen. Tillstånden beviljas således i två olika steg, först av landskapsstyrelsen som anger en tillståndskvot och sedan av jaktvårdsföreningens styrelse som årligen beviljar rätt att fälla ett bestämt antal djur.

Jaktvårdsföreningarnas styrelser beslut är i regel fråga om en fördelning inom föreningen av de tillstånd som landskapsstyrelsen beviljat. Då ett jakträttsområde är beläget inom flera kommuner och enligt 33 § 2 mom. anses tillhöra det älgvårdsområde inom vilket det till största delen är beläget, blir det dock fråga om att bevilja tillstånd också till sådana jaktlag vars samtliga medlemmar inte tillhör jaktvårdsföreningen.

Enligt jaktlagens 58 § bildar de personer som innehar jakträtt inom en kommun och som löst jaktkort en jaktvårdsförening. Jaktvårdsföreningen skall ha stadgar som skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Därtill kan enligt lagen jaktvårdsförening inte ålägga medlemmarna att delta i kostnaderna för föreningens verksamhet, vilket i praktiken innebär att landskapsstyrelsen ytterst bär det ekonomiska ansvaret för föreningarna. Genom gällande jaktlags 25 § har jaktvårdsföreningarna redan anförtrotts viss myndighetsutövning eftersom en jaktvårdsförening under angivna förutsättningar kan förkorta gällande jakttider eller helt freda en viss art.

Med anledning av det som anförts ovan och eftersom jaktvårdsföreningarna är föremål för specialreglering i lag, enligt vilken landskapsstyrelsen genom fastställelsen av stadgarna kan sägas utöva tillsyn, är jaktvårdsföreningarna enligt utskottets mening att betrakta som sådana offentligrättsliga föreningar som underlyder landskapsstyrelsen. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer enligt utskottets åsikt således med självstyrelselagens 3 § 2 mom.

Detaljmotivering

Ingressen. I 74 § 1 mom. jaktlagen finns en hänvisning till landskapslagen om rovdjurspremier i landskapet Åland (28/57) och i 2 mom. hänvisas till landskapslagen om ersättande av skador förorsakade av hjortdjur (52/74). Eftersom den förstnämnda

lagen är upphävd föreslås i framställningen att 74 § skall upphävas. Utskottet förutsätter att landskapstyrelsen rätteligen avser upphäva endast hänvisningen till den upphävda lagen, d.v.s paragrafens 1 mom.

Utskottet föreslår att till lagen fogas en ny 33d § för vilken redogörs nedan i detaljmotiveringen.

33 § I framställningen föreslås att en jaktvårdsförenings verksamhetsområde skall utgöra ett älgvårdsområde som antingen i sin helhet utgör ett jaktområde eller som delas in i flera jaktområden. Ett jaktområde föreslås vara minst 2000 hektar.

Eftersom det under behandlingen av ärendet framkommit att landskapsstyrelsen med begreppet "jaktområde" avser ett område på vilket jakträtt föreligger föreslår utskottet i klargörande syfte att begreppet skall ersättas med "jakträttsområde". I enlighet härmed föreslås en ändring bl.a. av formuleringen i 1 mom. andra meningen.

En viss omstrukturering föreslås i förtydligande syfte. Paragrafens 3 mom. flyttas till 33b § förutom första meningen som flyttas till 1 mom.

33a § Föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket landskapsstyrelsen skall ha möjlighet att bevilja ett älgvårdsområde tillstånd till jakt på älg även om det inom älgvårdsområdet inte finns något område som uppfyller arealkriterierna för i lagen avsett jakträttsområde. En förutsättning för att landskapsstyrelsen skall ha möjlighet att ge dispens är att området är sammanhängande och väl lämpat för älgjakt samt att det uppgår till minst 500 hektar. Bestämmelsen torde inte bli tillämplig annat än i undantagsfall och i fråga om mycket små kommuner.

Utskottets förslag har tillkommit för att inte omöjliggöra att jakt i framtiden bedrivs på sådana älgvårdsområden där jakt idag förekommer. Minimiarealen har valts utgående från dagens bestämmelser. Landskapsstyrelsen beviljar tillstånden efter prövning och kvotens storlek kan anpassas efter bl.a. områdets storlek.

33b § Enligt paragrafen skall jaktvårdsföreningens styrelse bevilja jakträttsområde tillstånd att fälla älg inom ramen för älgvårdsområdets tillståndskvot. Utskottet har noterat att jaktlagens straffbestämmelser (64 och 65 §§) tar sikte på överträdelse av bl.a. tillstånd och att det i bestämmelserna inte görs någon åtskillnad mellan tillstånd som beviljats av landskapsstyrelsen och tillstånd som beviljats av jaktvårdsföreningens styrelse.

Framställningens intention är att åstadkomma ett flexibelt system bl.a. vid s.k. överskjutning av älg. För att dessa intentioner skall kunna förverkligas trots ovan

nämnda straffbestämmelser bör jaktvårdsföreningarnas styrelser överväga särskilda formuleringar vid beviljande av tillstånd för de första två åren under den treåriga period för vilken landskapsstyrelsen beviljat en tillståndskvot. Besluten kan t.ex. formuleras så, att en viss andel av det antal djur som tillståndet avser utgör en reservkvot, som är avsedd att tas i anspråk endast i händelse av överskjutning. Paragrafens 2 mom. motsvarar framställningens 33 § 3 mom.

I framställningen föreslås att jaktvårdsföreningens styrelse skall kunna bevilja en sökande tillstånd att fälla en älgkalv på ett sammanhängande område som inte uppgår till 2000 hektar om området av geografiska eller andra skäl inte kan anslutas till angränsande jaktområde. Området måste dock uppgå till minst 500 hektar.

Utskottet delar landskapsstyrelsens bedömning att möjligheten för jaktvårdsföreningens styrelse att bevilja tillstånd till älgjakt på sådana områden som inte ingår i jakträttsområden, skall vara begränsade. Enligt utskottets mening bör tillstånden i regel avse endast en älgkalv i synnerhet då det föreligger andra än geografiska skäl för att området inte ansluts till ett jakträttsområde. Med tanke på att det i undantagsfall kan föreligga vägande skäl att bevilja tillstånd att fälla en vuxen älg, såsom t.ex. gallko eller åkerälg, föreslår utskottet en ändring av paragrafens 2 mom. Kriteriet "geografiska eller andra skäl" föreslås utgå såsom obehövligt.

33c § Ändringen i 1 mom. föreslås i förtydligande syfte.

I debatten i lagtinget framfördes farhågor att en motsatsvis tolkning kan leda till att landskapsstyrelsen inte skulle ha rätt att pröva ärendet i händelse av besvär i enlighet med 1 mom. eftersom landskapsstyrelsen inte, liksom i 2 mom., har fått ett uttryckligt bemyndigande därtill. Utskottet konstaterar att lagstiftarens avsikt givetvis är att landskapsstyrelsen skall ha prövningsrätt både då ändring söks genom besvär enligt 1 mom. och då landskapsstyrelsen i enlighet med 2 mom. prövar ansökan i jaktvårdsföreningens ställe och föreslår i enlighet härmed ett tillägg till paragrafen i förtydligande syfte.

33d § Utskottet föreslår att till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken de jävsbestämmelser som generellt gäller för medlemmar av landskapsstyrelsen skall gälla också för medlemmarna i jaktvårdsföreningarnas styrelse då den fattar beslut. Utskottet har funnit det principiellt riktigt att landskapsstyrelsens jävsbestämmelser skall tillämpas då myndighetsutövning genom lagen överförs från landskapsstyrelsen till jaktvårdsföreningarna.

Enligt 16 § i landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse är medlem av landskapsstyrelsen jävig att delta i behandlingen av ett ärende bl.a. om saken angår

honom själv eller honom närstående. Utskottet anser att bestämmelsen dock inte skall tillämpas på en medlem i jaktvårdsföreningens styrelse enbart på grund av att medlemmen eller någon medlemmen närstående är jägare, jaktledare eller markägare och på så sätt berörs av beslutet. Utskottet anser nämligen inte att personen i fråga på den grunden automatiskt kan anses ha sådan personlig fördel av beslutet att jäv skulle anses motiverat. Om t.ex. en medlem av en jaktvårdsförenings styrelse ensam är innehavare av all jakträtt på ett jakträttsområde kan jäv enligt utskottets mening dock övervägas.

35 och 36 §§ Ändringarna är av språklig karaktär.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Med beaktande av att överföringen av tillståndsbewiljning på jaktvårdsföreningarna kräver omfattande förberedelser föreslås ett tillägg så, att åtgärder för verkställigheten av lagen får vidtas innan lagen träder i kraft.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 4 september 1996 inbegärt näringsutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Gun Carlson, miljövårdsintendenten Håkan Kulves, t.f. lagberedningschefen Lars Karlsson, lagberedningssekreteraren Mikaela Segerström och ordföranden för Föglö jaktvårdsförening r.f. Per- Erik Eriksson.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Tage Boman, vice ordföranden Ronald Boman samt ledamöterna Lisbeth Eriksson, Tudeer och Sjöstrand.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

L A N D S K A P S L A G **om ändring av jaktlagen för landskapet Åland**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 74 § 1 mom. jaktlagen den 5 juli 1985 för landskapet Åland (31/85),

ändras 33 §, 35 § och 36 §, av dessa lagrum 33 § 1 mom. sådant det lyder i

landskapslagen den 17 januari 1991 (5/91) samt
fogas till lagen nya 33a, 33b (*uteslutning*), 33c och 33d §§ som följer:

33 §

Vid jakt på älg skall en jaktvårdsförenings verksamhetsområde utgöra ett älgvårdsområde. *Inom ett älgvårdsområde kan finnas ett eller flera jakträttsområden. Ett jakträttsområde skall vara minst 2000 hektar.*

Om ett *jakträttsområde* är beläget inom flera älgvårdsområden skall det anses tillhöra det älgvårdsområde inom vilket det till största delen är beläget.

(Uteslutning)

33a §

(1 och 2 mom. lika som i framställningen)

Om det inom ett älgvårdsområde inte finns något jakträttsområde som uppgår till 2000 hektar kan landskapsstyrelsen bevilja älgvårdsområdet en tillståndskvot för jakt på älg på högst ett sammanhängande område som är väl lämpat för älgjakt och som uppgår till minst 500 hektar.

33b §

Jaktledaren för varje enskilt *jakträttsområde* eller område som avses i 33a § 3 mom. skall årligen senast den 1 juni ansöka hos jaktvårdsföreningens styrelse om tillstånd till jakt på älg. Jaktvårdsföreningens styrelse beviljar *jakträttsområdet* tillstånd att fälla älg inom ramarna för älgvårdsområdets tillståndskvot.

På ett sammanhängande område som inte uppgår till 2000 hektar kan jaktvårdsföreningens styrelse bevilja en sökande tillstånd att fälla en älg om området är väl lämpat för älgjakt och uppgår till minst 500 hektar.

33c §

I jaktvårdsföreningens styrelses beslut i ett älgjaksärende får ändring sökas hos landskapsstyrelsen genom besvär. Ändring får *endast* sökas innan jakten inleds, av jaktledaren för det *jakträttsområde* beslutet avser. *Landskapsstyrelsen kan i samband med behandlingen av besvär bevilja tillstånd i enlighet med 33b §.*

Om jaktvårdsföreningens styrelse inte inom utsatt tid behandlar en ansökan om tillstånd till jakt på älg kan sökanden föra ärendet vidare till landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen skall i jaktvårdsföreningens ställe (*uteslutning*) pröva ansökan.

33d §

Vid beslut i enlighet med denna lag gäller för ledamöterna i jaktvårdsförening styrelse de jävsregler som gäller för medlem av landskapsstyrelsen enligt

landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse (42/71).

Jäv skall dock inte anses föreligga enbart på den grund att medlem i jaktvårdsföreningens styrelse eller någon medlemmen närstående är jägare, jaktledare eller markägare.

35 §

Vid älgjakt skall finnas en ordinarie jaktledare samt vid behov en eller flera ersättare. Ersättaren leder jakten vid den ordinarie jaktledarens frånvaro samt leder jakten i en grupp parallellt med den ordinarie jaktledaren då älgjakt utövas parallellt i flera grupper inom samma jakträttsområde.

(2 och 3 mom. lika som i framställningen)

Då en ersättare leder jakten i den ordinarie jaktledarens frånvaro har *ersättaren* samma ansvar *och befogenheter* som den ordinarie jaktledaren. Då en ersättare leder jakten parallellt med den ordinarie jaktledaren gäller för ersättaren bestämmelserna i 2 mom., punkterna 1 och 4 - 8 i tillämpliga delar.

36 §

(1 mom. lika som i framställningen)

Alla som deltar i älgjakt skall använda huvudbonad eller överdrag på sådan i *röd* eller orange färg samt väst, rock eller liknande klädesplagg som har en från naturen klart avvikande färg.

Denna lag träder i kraft den

Åtgärder för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Mariehamn den 28 november 1996

Ordförande

Tage Boman

Sekreterare

Susanne Eriksson

